

פגז אנטי-אנטי-שמי

ובמקום שיש יהודים מרובות האנקדוטות. אחת מהן היא סיפורו של הכנר עיברי גיטליס. הידוע באילתוריו, שהופיע לפני צאת אחת השבתות. חלק מהאמנים החזורים בתשובה שהשתתפו בפסטיבל קראו חמס. ערכו ישיבת מחאה ונחלו תבוסה. הצד החילוני התקומם. בחזית אחרת, לעומת זאת, נחלו הצלחה חלקית בצינוור כמה מהמונותיו של אחד הקריקטוריסטים.

ומכיוון שהמדובר הוא בעימות בין מורשת-אבות ו- מסורת ובין היצירה היהודית בת-זמננו, מצא מקומה של ישראל במקום מכובד על מפת הפסטיבל. בין המזומנים להרצות בחלק העיוני שלו היו הסופר יורם קניוק, שהשתתף בשולחן-עגול בדיון על סיפרות ויהדות, ליאון

תיאטרון יהודי, פנטומימה

כשרה וריקוד קדוש

מועלים בפאריס במיסגרת

הפיסטיבל הבינלאומי

הראשון לתרבות יהודית

האנטישמיות שבפאריס גרמו להחלטתו הנחושה לארגן פסטיבל-ענק בקרטושרי. היוזמה האישית הזאת עלתה לו כמעט בדם. תוך כדי מסע הבחירות בצרפת גיסה לארגן כספים למימון הפסטיבל, וברוב המיקרים נלחם בטחנות-רוח. רבים ניסו להרפות את ידיו הוא בשל. בסיוע הברון רוטשילד, גופים פרטיים ומימון מכיסו חי פרטי, הגיע איכשהו לפתיחת הפסטיבל, שעשה לו נפשות במהירות הבזק.

למרות ריחוקו של המקום מהעיר, כמה חולשות ב- אירגון ומגיאוריר המשתנה בקצב של אחת לשעתיים, היו האולמות כימעט מלאים. במיוחד בחלק העיוני. אנשים הגיעו לסימינרים כשהם מצויידים במכשירי-הקלטה, עפרור נות ונייר, והקפידו לפלפל כדרך הקודש, על כל מילה שנאמרה שם.

די בר מזר התרחש בימים האחרונים בלב יערות חונן, שבפרוורי פאריס. הקרטושרי, שהוא מרכז תיאטרוני נסיוני מן המפורסמים בעולם, המה ככורת כחודש ימים. אולימפיאדה של יהדות היתה בעיצומה. בין פלקטים מודבקים על גזעי-עצים ובין טיפותרגים קלות התרוצצו חורים בתשובה למניהם בצד ישראלים, אפרי קורסים וסתם גויים, רחמנא לילצן. על השלט של הי אמלייה ה'שודרו, שהוא אחד מחמשת התיאטראות של המקום, התנוססה הכותרת: "הפסטיבל הבינלאומי הראשון לתרבות יהודית".

בארבעה האולמות של התיאטרון נערכו ברומנית סמינרים, מופעי-תיאטרון, פנטומימה וריקוד, בצד תצוגות

ברדיצ'ב

הוא שמו של מחזה שנכתב במיוחד עבור הפסטיבל היהודי בפאריס.

מחברו הוא יהודי רוסי, עולה-חדש מעיר האורות. סרטים, ציור, פיסול וצילום — הכל על סהרת היהדות וכימעט הכל כשר.

פגזי

תיאטרון

ע ה החגיגה ניצח אדם אחד ויחיד, אמיל ויס, ישראלי יליד רומניה, בן 33, היושב מזה תשע שנים בפאריס, המשמש כמנהל האדמיניסטרטיבי של התיאטרון.

דרכו של אמיל רצופת-פניות. בגיל 17 עלה ארצה, ולאחר שהתחנך במגמה לבורגנית בתיכון בחיפה, עשה את שירותו בנח"ל בקיבוץ רביבים. כבר שם הודבק לו, לא במיקרה, הכינוי "גנרל". סממנים לכך מוצאים גם היום. לאחר מילחמת-התשה הגיע לפאריס, ועסק לפנר- סתו בעבודות-בניין, שיפוץ בית-ספר לגזירות הביא אותו כימעט בדרך-גס ישר לשנה החמישית במחלקה לאדרי- כלות שבבזור — האקדמיה לאומנותית יפות שבפאריס. פרופסור של המחלקה עבר במיקרה במקום, התרשם מהבניין והזמין אותו לאקדמיה.

אל הקרטושרי הגיע אמיל לגמרי במיקרה. עוד לפני שהפסית '68 ניתן המקום, שהיה במקורו בית-חרושת לייצור-תחמושת, לאריאן מנושקין — בעבר שמאלנית נלהבת, שטיפחה קומונת-תיאטרון משלה בשם תיאטרון השמש, וכיום אחת הכתונות הגדולות של התיאטרון ב- עולם, לזכותה נזקפות הצגות-ספר רבות-משתתפים כמו אלף שבע מאות שמונים תשע, מולייר, דון-ז'ואן ומפיסטו.

מנושקין, שהביאה עימה ציוד של תחנת-הרכבת הי ישנה במפורנס והציבה אותו כתפאורה של התיאטרון, הפריחה את הקרטושרי והפכה אותו מרכז תיאטרוני מן המדרגה הראשונה. בעיקבותיה הגיעו למקום ארבע קבוצות תיאטרון אחרות, שעלו לא מעט על גל הצלחתה. אחת מהן היתה קבוצה של סטודנטים למישיחק, שהש- תכנה בחורבותיו של בניין עלוב, אמיל, שהצטרף מאחר יותר לקבוצה בתור ארכיטקט-משפץ, הפך במריצת הזמן למנהלו האדמיניסטרטיבי.

כמו כמה ישראלים אחרים בגולה, עלה ריח היהדות באפו עד כדי כך, שהמאורעות האחרונים בנושא

קרטושרי — מן המילה, קרטוש"ש, שפירושה בצרפתית תרמיל תחמושת.

טלילה

ילדת מרכז-אירופה, המתוארת כבת להורים שהתגוררו ב"שטייטל", היא זמרת שהחלה זרחה בחבורות-זמר של חובביים.

אשכנזי, ראש ישיבת מעיינות, שריחק את שומעיו ב- הרצאה על מסורת ומודרניות והרב עדין שטיינזלץ, שהבריק בהרצאתו על מדע ודת.

בחלק האמנותי יוצגה ישראל על-ידי הקלריניסט גיורא פיידמן, להקת עינבל, הפנטומימאי יורם בוקר, הרקדנית תמרה מלניק ותיאטרון הקופסה מירושלים. לתגובות חמימות במיוחד זכו גיורא פיידמן ולהקת עינבל.

דיוק

גופני

ג ורת-הכתרת של הפסטיבל, לפחות מהבחינה הי מיסחרית, היתה הופעתה של אריאן מנושקין ולהקתה בערב קריאה של ברדיצ'ב, שהוזמן במיוחד לפסטיבל. ברדיצ'ב הוא מחזה שנכתב על-ידי פרדריק גורנשטיין, יהודי רוסי, עולה חדש בפאריס. המחזה מנסה להעלות את ההוי המיוחד של העיירה הרוסית ברדיצ'ב, דרך סיפוריה של מיספחה יהודית. הקריאה נעשתה מתוך טקסי- סים שהונחו על עמודי פרטיטורה של מוסיקה. בתפקיד המספרת שימשה מנושקין בכבודה ובעצמה, שישבה מול שחקניה מחוץ לבמה והנחתה את ההתרחשות. ההכנה להופעה נעשתה רק במשך שבוע, ואולי משום כך חשפה את חולשותיהם של השחקנים, הרגילים לעבודת-הכנה של שנה לפחות.

כוכב אחר שהופיע היה דניאל שטיין, יהודי אמריקאי, המזנק למקום הראשון בשמיי-הפנטומימה המודרנית. שטיין, שהוא תלמידו של אטיין דקרו — הרבי של הפנטומימה בת זמננו — מצליח להגיע לשליטה ולדיוק גופני כמעט לא אנושיים במינימום של אבזורים ובמירב נוכחות בימתית. רוב אנשי-השם שהופיעו בפסטיבל הגיעו למקום לא מעט בגלל יוקרתו של הקרטושרי. וזהי הפעם הראשונה שנעשה בפאריס נסיון למקד אירוע יהודי שלא במרכזים יהודיים. המקום, המשמש מרכז אמנותי, שניסה בעבר להתמודד עם שאלות סוציולוגיות ופוליטיות כמו בעיות צפון-אפריקה והפמיניזם, היתה קרקע שונה לדיון בשאלה היהודית, שהומינה השתתפות של קהל לא יהודי.

למרות רסיפות של המצע האידאולוגי, שניסה למצוא מכנה משותף בין מסורת ומודרניות, מיפגש שהיה מאז ומתמיד מרבה-מחלוקות יותר מאשר פיתרונות, היתה זו בפירוש הזדמנות להכיר מחדש את הבעיה על כל פרטיה וגנותיה.

אריאדה ווייט

אנר'י

גרובמן, שהיה מייסדי תיאטרון אקוויזיום הנר' דע שבקרטושרי, מזמן בהופעת היחיד שלו תיאטרון, קולנוע וליצנות. זכה, באסטר קיטון היהודי